

Jezu Krishti, Biri i Davidit

*«Libri i gjenealogjisë së Jezu Krishtit, birit të Davidit,
birit të Abrahamit....» (Mateu 1:1–16).*

Fakti që libri i Mateut fillon me gjenealogjinë e Jezu Krishtit, tregon se Mateu po kërkonte të bënte një lidhje midis Jezusit dhe Atij që pritej të vinte sipas Testamentit të Vjetër. Shpresat e hebrenjve për ardhjen e Mesisë, ashtu siç ishte parashikuar në Testamentin e Vjetër, do të drejtohen te familjet e Abrahamit dhe Davidit. Gjenealogjia e Jezusit, në vetvete, nuk provon se Jezusi ishte Mesia, por provon se Ai ishte i kualifikuar për të qenë Mesia. Jezusi ishte pasardhësi i Abrahamit dhe Davidit, në këtë mënyrë Ai erdhi nga fisi i Judës.

R.C. Foster komentoi për gjenealogjinë e Jezusit në librat e Mateut dhe Lukës: «E vetmja arsye që ne nuk e analizojmë gjenealogjinë, është se e konsiderojmë atë të vërtetë. Por, nëse nuk do të kishim prova se Jezusi ishte pasardhësi i Davidit, imagjinoni vështirësitë që do të lindnin menjëherë në përpjekjet tona për të krahasuar Jezusin me profecitë e Testamentit të Vjetër».

Një student universiteti i bëri këtë pyetje Burton Koffman rreth hyjnisë së Jezusit: «A nuk është Jezusi si Plaku i Vitit të Ri»? Coffman citoi gjenealogjinë nga Mateu dhe tha: «Tani më trego mua gjenealogjinë e Plakut të Vitit të Ri». Diskutimi u konsiderua i mbyllur.

HYRJA

«Libri i gjenealogjisë së Jezu Krishtit, biri i Davidit dhe biri i Abrahamit» (1:1). Faza «libri i gjenealogjisë» i referohet më shumë gjenealogjisë së Jezusit dhe jo gjithë librit të Mateut. Gjithashtu, është e mundur që fjala «gjenealogji» është përdorur për të nënkuptuar fjalët «historia e» apo «tregimi i», siç është përdorur në librin e Zanafillës (2:4).

Faza tregon karakterin e kësaj liste emrash

dhe qëllimin e saj. Ajo na jep familjen fizike të Jezusit duke gjurmuar paraardhësit e Tij përmes Davidit dhe Abrahamit. Perëndia u bëri premtime të veçanta Abrahamit dhe Davidit se Mesia do të vinte në botë përmes linjës së tyre (Zanafilla 12:1–4; 22:28; Galatasve 3:16; 2 Samuelit 7:16; Gjoni 7:42).

Në greqisht fjala «libër» nuk merr ndonjë nyje të shquar përpara. Nuk është «libri», por është «një libër». Kjo nuk është «gjenealogjia» e Jezusit, por është «një nga gjenealogjitë» e Jezusit. Gjenealogjia e Lukës për Jezusin ndryshon nga ajo e Mateut (Luka 3:23–38).

Një listë e njëjtë me listën e dhënë në librin e Mateut gjendet në 1 Kronikave 1:34 dhe 2:15. Ndoshta Mateu, i udhëhequr nga Shpirti i Shenjtë, e përdori këtë listë, kur filloi të përgatisë gjenealogjinë e paraqitur në ungjillin e shkruar prej tij.

Pesë gra janë përmendur në këtë gjenealogji, ndryshe nga zakoni izraelit për të mos përmendur gra në asnjë gjenealogji. Mateu përmend Tamarën, Rahabin, Ruthin, aludohet për Bath-Shebën (megjithëse s’përmendet emri) dhe Marinë. Ai nuk përmend gra të tjera të rëndësishme si: Sara, Rakela dhe Leah. Nuk është dhënë ndonjë arsye për këtë karakteristikë të pazakontë të kësaj gjenealogjie.

Natyrisht, gjenealogjia te Mateu 1:1–16 është dhënë për t’u mbajtur mend me lehtësi, meqënëse breza të tërë nuk janë përmendur për të arritur te gjenerata 14. Gjithashtu, Mateu duhet të ketë pasur si qëllim që emri i Davidit të përmendej dy herë, meqënëse emri i tij është përdorur dy herë në pjesën e dytë dhe të tretë në vargun 17. Përdorimi i emrit të Davidit si patriark dhe si mbret, përmbledh 14 gjeneratat e çdo pjese:

«Kështu të gjithë brezat nga Abrahami deri te Davidi bëhen katërmëdhjetë breza; dhe, nga Davidi deri tek internimi në Babiloni, katërmëdhjetë breza; dhe, nga internimi në Babiloni deri te Krishti, katërmëdhjetë breza» (1:17). Në grupin e parë janë patriarkët, në të dytin janë mbretërit dhe në grupin e tretë janë njerëzit e thjeshtë.

Numri i çdo brezi është vendosur në kllapa pranë emrit, kështu që mund të dallohen ndarjet e gjenealogjisë në grupe me nga katërmëdhjetë emra.

NDARJA E PARË

«Abrahamit [1] i lindi Isaku [2]; Isakut i lindi Jakobit [3]; Jakobit i lindi Juda [4] dhe vëllezërit e tij» (v. 2). Emri i Jakobit u ndryshua në Izrael dhe secili nga bijtë e tij u bë kryetari i një fisi. Të 12 fiset së bashku u quajtën Izraelitë pas atit të tyre Izrael. «Juda dhe vëllezërit e tij» i referohet krerëve të fiseve. «Judës i lindi nga Tamara Faresi dhe Zara [5]» (v. 3a). Tamara ishte nusja e djalit të Judës, me të cilën Juda kreu marrëdhënie seksuale pa e ditur se ajo ishte nusja e djalit të tij (Zanafilla 38). «Faresit i lindi Esromi [6]; Esromit i lindi Arami [7]; Aramit i lindi Aminadabi [8]; Aminadabit i lindi Naasoni [9]; Naasonit i lindi Salmoni [10]; Salmonit i lindi Boozi [11] nga Rahabi» (vargjet 3b–5a). Rahabi ishte prostituta (Jakobit 2:25) që fshehu njerëzit e dërguar nga Jozeu për të spiunuar në Jeriko (Jozeu 2). Për shkak të besimit që tregoi, ajo u shpëtua dhe u soll në kombin e Izraelit. Ajo madje është përmendur te Hebrenjve 11:31 midis besimtarëve. Ajo kapërceu nga shtëpia e turpit te salloni i famës! «Boazit i lindi Obedi [12] nga Ruthi» (v. 5). Ruthi ishte një Moabite dhe u bekua në mënyrë të veçantë nga Perëndia për shkak të besnikërisë të saj. I gjithë libri i Ruthit i është kushtuar tregimit të saj. «Obedit i lindi Jeseu [13]; Jeseut i lindi Davidi [14] mbret» (vargjet 5, 6). Mateu, për të ndjekur paraardhësit e Jezusit deri te Abrahami, fillon me Abrahamin dhe vazhdon deri te Krishti. Ky grup i parë duhet të konsiderohet si patriarkët.

NDARJA E DYTË

«Davidit [1] i lindi Solomoni [2] nga ajo që

kishte qenë bashkëshortja e Urias» (v. 6b). Davidi ishte patriark dhe mbret, kështu që ai u përmend në numërimin e grupit të parë dhe të dytë. Mateu nuk e përmendi Bath-Shebën me emër. Kjo ndoshta vjen nga marrëdhënia e saj jashtë martesë me Davidin (2 Samuelit 11). «Solomonit i lindi Roboami [3]» (v. 7a). Salomoni e filloi mbretërimin e tij me mençuri duke kërkuar rrugët e Perëndisë, por përfundoi në idhujtari (1 Mbretërve 3:5–12; 11:1–13). Roboami ishte një mbret pa mend. Ai dëgjonte këshillat e të rinjve në vend të këshillave të më të vjetërve dhe të më të mençurve duke kërkuar më shumë punë dhe taksa nga njerëzit e tij. Perëndia ia hoqi 10 fiset dhe mbretëria e Izraelit u nda në mbretërinë e veriut dhe të jugut (1 Mbretërve 12, 13). «Roboamit i lindi Abia [4], dhe Abisë i lindi Asai [5]» (v. 7b). Abia ishte një mbret mëkatar që ndoqi rrugën e atit të tij (1 Mbretërve 15:3). Asai u konsideruar në Testamentin e Vjetër si një mbret i mirë (1 Mbretërve 15:11). Ai bëri reformat e shumëpritura në mbretërinë e Judës. «Asait i lindi Jozafati [6]» (v. 8a). Ai gjithashtu konsiderohej një mbret i mirë, por mirësia e tij mori fund nga marrëdhënia e tij me Ashabin, një mbret shumë i keq i Izraelit (1 Mbretërve 22:2). Kjo marrëdhënie ndihmoi Ashabin, por dëmtoi Jozafatin. «Jozafatit i lindi Jorami [7]» (v. 8b). Jorami u martua me Athalinë, që ishte vajza e keqe e Ashabit dhe Jezebelit dhe ai u bë mbreti më i keq (2 Mbretërve 9). «Joramit i lindi Ozia [8]» (v. 8c). Emrat e Ashaziahut, Joasit dhe Amatsiahut s’ishin përmendur nga Mateu. Ozia ishte një mbret i mirë, por ai u godit me sëmundjen e lebrës, kur pretendoi se ishte prift dhe hyri në tempull në fund të jetës së tij. «Ozias i lindi Joatami [9]; Joatamit i lindi Akazi [10]» (v. 9a, b). Joatami ishte një mbret i mirë, por Akazi konsiderohej si një nga mbretërit jugorë më të këqinj. Ai madje mori pjesë në bërjen kurban të fëmijëve (2 Mbretërve 16). «Akazit i lindi Ezekia [11]» (v. 9c). Duket se Ezekia ishte mbreti më i mirë nga të gjithë mbretërit e jugut. Në shumë anë ai i ngjante Davidit (2 Mbretërve 18:1–3). «Ezekias i lindi Manaseu [12]» (v. 10a). Ai ishte një nga mbretërit më të këqinj, pjesmarrës në bërjen kurban të fëmijëve, por afër fundit të jetës së tij ai u pendua dhe Perëndia e fali (2 Mbretërve 21; 2 Kronikave

33:11–17). «*Manaseut i lindi Amoni [13]*» (v. 10b). Ai ishte po aq i keq sa i ati, por, ndryshe nga i ati, ai kurrë nuk u pendua për çfarë bëri. Ai u bë edhe më i keq, aq sa njerëzit e tij e vranë atë (2 Kronikave 33:21–25). «*Amonit i lindi Josia [14]*» (v. 10c). Ai ishte një mbret i madh dhe i drejtë që kreu shumë reforma. Ai u vra nga Faraon Neko i Egjiptit (2 Kronikave 35). «*Josias i lindi Jekonia dhe vëllezërit e tij në kohën e internimit në Babiloni*» (v. 11). Jekonia nuk kishte ndonjë vëlla fizik. Në këtë rast fjala «vëllezër» është përdorur për të nënkuptuar të afërmit e tij, siç janë xhaxhallarët i tij Jeoazi dhe Zedekia, ati i tij dhe tre djemtë e Josias. Tre shpërngulje me forcë të popullsisë autoktone izraelite janë kryer në harkun kohor të 20 vjetëve: një në vitin 605 B.C., kur Danieli dhe të rinj të tjerë u morën, një tjetër në vitin 597 B.C., kur Ezekieli dhe dhjetë mijë veta të tjerë u morën me forcë dhe e treta në vitin 586 B.C., kur Jeruzalemi u shkatërrua dhe shumë njerëz u morën si pengje.

Fjala «bir» në Hebraisht kishte një kuptim më të gjerë se sa kuptimi i fjalës sot. Ajo mund t'i referohej një biri, nipë, stërnipë, etj. Midis Joramit dhe Ozias, Mateu s'përmendi tre emra: Ashaziahu, djali dhe pasardhësi i Jehoramit (2 Kronikave 22:1), Joasin, djali dhe pasardhësi i Ashaziahut (2 Kronikave 22:11) dhe Amatsiahu, biri dhe pasardhësi i Joasit (2 Kronikave 24:27). Edhe pse për Ozian thuhet se ishte adoptuar nga Jorami, në fakt ai ishte djali i Amatsiahut, brezi i katërt nga Jorami. Mateu gjithashtu la jashtë Jehojakimin midis Josias dhe Jekonias.

Ata që arrijnë në përfundimin se çdo gjeneratë e njerëzimit është përfshirë në Bibël, duhet të jenë gabim. Kjo gjenealogji tregon se disa gjenerata nuk janë përmendur. Kjo është bërë për të dhënë një histori më të zgjedhur rreth shpëtimit dhe kjo është çfarë PerIndia do që ne të kuptojmë. Qëllimi i Mateut nuk ishte dhënia e një gjenealogjie brez pas brezi për Jezusin. Ai vetëm kërkonte të provonte se Jezusi vinte nga brezi i Abrahamit dhe Davidit, ashtu siç ishte premtuar. Për shembull, n.q.s. dua të provoj se jam pasardhës i Skënderbeut dhe arrij të tregoj se katragjyshi im ishte pasardhës i tij, nuk do të jetë e nevojshme që unë të jap gjithë emrat e pasardhësve midis katragjyshit tim dhe vetes sime.

Do të jetë e nevojshme që unë të jem i saktë në ato emra që jap. Kjo është rruga që ndoqi Mateu.

NDARJA E TRETË

«*Dhe, pas deportimit në Babiloni, Jekonias [1] i lindi Salatieli [2], Salatielit i lindi Zorobabeli [3]*» (v. 12). Zorobabeli udhëhoqi grupin e parë të të larguarve për në Jeruzalem, sipas pjesës së parë të librit të Ezras. «*Zorobabelit i lindi Abiudi [4]; Abiudit i lindi Eliakimi [5]; Eliakimit i lindi Azori [6]. Azorit i lindi Sadoku [7]; Sadokut i lindi Akimi [8]; Akimit i lindi Eliudi [9]. Eliudit i lindi Eleazari [10], Eleazarit i lindi Mathani [11], Mathanit i lindi Jakobit [12]. Jakobit i lindi Jozefi [13], bashkëshorti i Marisë, nga e cila lindi Jezusi [14], që quhet Krisht*» (vargjet 13–16). «Jezus» do të thotë shpëtimtar. «Krishti» do të thotë «i vajosuri». Fjala «Krisht» është përkthimi në Greqisht i fjalës hebraishte «Mesia», fjalë e përdorur në Testamentin e vjetër. Mateu bën një dallim midis lindjes së Jezusit dhe lindjes së njerëzve të tjerë në këtë gjenealogji. Lindja nga një virgjëreshë është shprehur qartësisht nga fraza «nga e cila lindi Jezusi».

Vetëm tre emra në këtë listë janë gjetur në Dhjata e Vjetër: Jekonia, Salatieli dhe Zorobabeli. Tregimi i Testamentit të Vjetër mbaron me Nehemian. Mateu duhet ta ketë marrë listën pjesën e listës nga Abiudi te Jakobit nga burime jashtë Testamentit të Vjetër. Ne nuk kemi ndonjë dokument të shkruar me të cilin të krahasojmë gjenealogjinë e dhënë nga Mateu pas Zorobabelit.

Josephus, një historian hebre i shekullit të parë, thotë se burime të tilla kanë ekzistuar: «Ne kemi emrat e kryepriftërinjve, nga ati tek i biri, të regjistruara në shënimet tona për një interval kohe prej dy mijë vjetësh». Gjithashtu ai shkroi se një prift, përpara se të martohej, duhet «të kërkonte gjenealogjinë e gruas së tij nga shënimet antike dhe ta provonte këtë me shumë dëshmitarë». Të dhënat për gjenealogjitë ruheshin nga të gjithë hebrenjtë. Këto të dhëna ishin të rëndësishme për hebrenjtë, ashtu siç janë për ne sot certifikatat e lindjes dhe të martesës.

KONKLUZION

Asnjë hebre nuk dyshonte se Jezusi ishte pasardhësi i Abrahamit dhe i Davidit. Nëse Mateu

do të kishte bërë ndonjë gabim në listën e tij, ishte Mesia, do ta kishin spikatur gabimin. Por
hebrenjtë, që e kundërshtonin të vërtetën se Jezusi asnjë gabim i tillë nuk u gjet nga ata.

Autor: *David Roper*
Marrë nga seria: "*Tako Zotin*"
© 2001, 2003 E VERTETA PER SOT
Të gjitha të drejtat të rezervuara